

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

ВИТЯГ З РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

23.07.2025 № 70/151-р/к

Справа № 5/02-69-25

м. Харків

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ протягом 2023-2024 років та січня-червня 2025 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах території населених пунктів Сумської міської територіальної громади: *«інформація, доступ до якої обмежено»*, на якій розташовані системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають у господарському віданні/користуванні КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» із часткою 100%, оскільки на цьому ринку в нього немає жодного конкурента.

КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ встановлювало:

- у Технічних умовах, які видавалися фізичним особам на приєднання житлових приміщень до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення умови щодо попереднього погодження з ним типу та діаметру лічильника холодної води та обладнання водомірного вузла лічильником води класу точності «С»

- у Технічних умовах, які видавалися юридичним особам та фізичним особам на приєднання нежитлових приміщень до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення умови щодо попереднього погодження з ним типу та діаметру лічильника холодної води та обладнання засобу обліку води «комунікаційним модулем з подальшим посиленням даних (показників) по GSM або іншому каналу на сервер КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

- у переліку документів, які необхідно подати замовнику (споживачу) для отримання Технічних умов на приєднання його об'єкта (будівлі/споруди) до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, умови щодо надання замовником (споживачем) копії технічного паспорту об'єкта (приміщення/будівлі).

За результатом розгляду справи № 5/02-69-25 такі дії КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (далі – КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ», Підприємство, Відповідач) визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що є

порушеннями, передбаченими пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

За вчинення вказаних порушень на КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» накладено штраф у розмірі 102 000 (сто дві тисячі) гривень.

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 5/02-69-25 про порушення КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» законодавства про захист економічної конкуренції та подання відділу досліджень і розслідувань в Сумській області від 08.07.2025 № 70-03/456-П з попередніми висновками у справі № 5/02-69-25,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) У ході здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на ринках послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення працівниками Відділення складено Акт фіксації від 08.10.2024, яким зафіксовано, що на офіційному веб-сайті КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» <https://vodokanal.sumy.ua/> за посиланням <https://vodokanal.sumy.ua/poslugy-taryfy/vydacha-tehnichnyh-umov/> в розділі: Послуги/тарифи в рубриці «Видача технічних умов», КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» зазначено перелік документів, які споживач має подати для отримання технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення Підприємства.
- (2) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» направлено вимогу голови Відділення від 09.10.2024 № 70-02/3619е, на яку отримано відповідь листом від 28.10.2024 №10610/22 (вх. Відділення № 70-01/2755 від 29.10.2024).
- (3) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» направлено вимогу голови Відділення від 27.02.2025 № 70-02/1215е, на яку отримано відповідь листом від 17.03.2025 №2761/22 (вх. Відділення № 70-01/1079 від 20.03.2025).
- (4) Листом від 26.02.2025 № 70-02/1195е Відділення звернулося до Антимонопольного комітету України стосовно отримання від Міністерства розвитку громад та територій України роз'яснень, на який отримано лист-роз'яснення Міністерства розвитку громад та територій України від 07.04.2025 № 8315/25/10-25.
- (5) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 24.04.2025 №70/84-рп/к розпочато розгляд справи № 5/02-69-25 за ознаками вчинення КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» порушень законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, а також продавців та виробників інших засобів обліку холодної води та проектних організацій, які конкурують на ринку послуг з виготовлення проектно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення з КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ», які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (6) Листом від 24.04.2025 № 70-02/2548е КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» направлена копія розпорядження адміністративної колегії Відділення від 24.04.2025 № 70/84-рп/к про початок розгляду справи № 5/02-69-25.
- (7) Відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення за номером 0601139151775 лист від 24.04.2025 № 70-02/2548е з копією розпорядження

адміністративної колегії Відділення від 24.04.2025 № 70/84-рп/к отриманий КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» 29.04.2025.

- (8) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» направлено вимогу голови Відділення від 06.06.2025 № 70-02/3464є, на яку отримано відповідь листом від 19.06.2025 № 5578/22 (вх. Відділення № 70-01/2374 від 19.06.2025).
- (9) Листом від 08.07.2025 № 70-02/4377є за місцезнаходженням КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» направлено копію подання від 08.07.2025 №70-03/456-П з попередніми висновками у справі № 5/02-69-25 та інформацію про дату, час та місця засідання адміністративної колегії Відділення щодо прийняття рішення у справі.
- (10) Відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення за номером 0601167942273 лист від 08.07.2025 № 70-02/4377є з копією подання від 08.07.2025 №70-03/456-П з попередніми висновками у справі № 5/02-69-25 отриманий КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» 16.07.2025.
- (11) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» листом від 22.07.2025 №6919/22 (вх. № 70-01/2944 від 22.07.2025) надало міркування щодо висновків, викладених у поданні з попередніми висновками у справі № 5/02-69-25 від 08.07.2025 №70-03/456-П.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (12) Відповідачем у справі № 5/02-69-25 є КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ».
- (13) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» відповідно до свого Статуту, затвердженого в новій редакції рішенням Сумської міської ради «Про внесення змін до Статуту комунального підприємства «Міськводоканал» Сумської міської ради» від 25.01.2023 № 3480-МР, є комунальним підприємством, яке засновано на комунальній власності територіальної громади міста Суми, є юридичною особою, має самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки в установах банків, печатку із власним найменуванням. Підприємство створене з метою забезпечення підприємств, установ, організацій та населення водою, здійснює відведення стічних вод та їх очистку.
- (14) Відповідно до інформації, розміщеної у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі - ЄДР), Підприємство є юридичною особою, місцезнаходження: *«інформація, доступ до якої обмежено»*; ідентифікаційний код юридичної особи – *«інформація, доступ до якої обмежено»*.
- (15) Згідно з даними ЄДР КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» здійснює такі види діяльності за КВЕД-2010: *«інформація, доступ до якої обмежено»*.
- (16) Таким чином у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» є суб'єктом господарювання.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (17) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі - Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

3.1.Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (18) Відповідно до пункту 3.1. Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1 Суб'єкт господарювання

- (19) У відповідності до пункту 3.3 Методики визначення складу суб'єкта господарювання, що випускає, постачає, продає, придбаває (споживає, використовує) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги), здійснюється шляхом установа переліку суб'єктів господарювання (юридичних та фізичних осіб), які здійснюють діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншу господарську діяльність, у тому числі контроль над іншою юридичною чи фізичною особою, і які пов'язані відносинами, що забезпечують контроль господарської діяльності одного суб'єкта господарювання іншим (іншими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (20) Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» - суб'єкт господарювання, що здійснює діяльність на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.
- (21) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (22) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення.
- (23) Відповідно до частини першої статті 7 Закону України «Про природні монополії» діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, визначених у статті 5 цього Закону, підлягає ліцензуванню відповідно до закону.
- (24) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» має ліцензію на право провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення *«інформація, доступ до якої обмежено»*, яка переоформлена постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг *«інформація, доступ до якої обмежено»* на безстрокову.
- (25) Отже, КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» у розумінні статті 1 Закону України «Про природні монополії» є суб'єктом природної монополії.
- 3.1.2. Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання*
- (26) Товаром, який становить об'єкт аналізу щодо визначення монопольного становища, є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

3.2 Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначитися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1 Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (27) Відповідно до пункту 4.1 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

- (28) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення не є взаємозамінними з будь-якими іншими послугами.
- (29) Згідно з пунктом 4.2 Методики визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

а) споживчі характеристики:

- (30) Відповідно до пункту 4.2.1 Методики споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.
- (31) У визначенні статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.
- (32) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» централізоване водовідведення - господарська діяльність у сфері збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
- (33) Відповідно до статті 23 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» правами та обов'язками підприємств питного водопостачання є видача дозволів і технічних умов на підключення споживачів до систем централізованого питного водопостачання.
- (34) Статтею 22 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» визначено, що приєднання до систем централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов, виданих підприємством централізованого водовідведення.
- (35) До 07.08.2023 відповідні положення, визначені наразі у законах України «Про питну воду та питне водопостачання» і «Про водовідведення та очищення стічних вод», містилися у Законі України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення».
- (36) Відносини, що виникають у процесі приєднання/підключення до водопровідно-каналізаційних мереж, регулюються Правилами користування системами централізованого питного водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затвердженими наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 27.06.2008 № 190, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627 (зі змінами, в редакції від 13.07.2021) (далі - Правила №190).
- (37) Відповідно до термінів, визначених Правилами № 190, технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (далі - технічні умови) - комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, реконструкції та заходів для забезпечення гідравлічних параметрів стабільної роботи систем централізованого питного водопостачання (з урахуванням забезпечення потреб пожежогасіння) та/або централізованого водовідведення.
- (38) Порядок приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення визначені розділом III Правил № 190.
- (39) Пунктами 1, 2 розділу III Правил № 190 передбачено, що приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення

здійснюється відповідно до технічних умов (додаток 2), виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проекту на приєднання. Для забезпечення водопостачанням та водовідведенням будівельних майданчиків (на час будівництва об'єкта) видаються технічні умови на тимчасове підключення та укладаються тимчасові угоди з водопостачання та водовідведення за тимчасовою схемою на період будівництва.

- (40) Відповідно до пункту 9 розділу III Правил № 190 технічні умови повинні включати:
- місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
 - обсяг та тиск води, режим водопостачання;
 - обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;
 - рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибину залягання трубопроводів;
 - місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;
 - умови для влаштування проміжного резервуара, насосів - підвищувачів тиску, регуляторів тиску та обмежувачів;
 - графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;
 - термін дії технічних умов.
- (41) Згідно з пунктом 10 розділу III Правил № 190 технічні умови є підставою для розроблення проєктно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі - проєктно-технічна документація) згідно з державно-будівельними нормами та іншими нормативно-правовими актами і є обов'язковими для виконання.
- (42) Після виконання робіт з приєднання (врізки) до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення та встановлення засобів обліку води укладається договір про надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення.
- (43) Основною споживчою властивістю послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є їх надання суб'єктом господарювання, який надає такі послуги, тобто КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ».
- (44) Послуги за споживчими характеристиками мають своє функціональне призначення та визначені фізичні, технічні та експлуатаційні характеристики. Процес видачі технічних умов є частиною технологічного процесу надання послуг централізованого водопостачання та центрального водовідведення, тобто є складовою цих послуг.
- б) умови споживання:*
- (45) Умови споживання Послуг визначені пунктами 3-6 розділу III Правил № 190.
- (46) Так, зокрема, для одержання технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення споживач подає виконавцю послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення заяву та перелік документів, передбачених пунктом 3 розділу III Правил № 190.
- (47) Згідно з пунктом 6 розділу III Правил № 190 за наявності технічної можливості для приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання

та/або централізованого водовідведення, виконавець послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення видає технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви.

- (48) Отже, передумовою отримання споживачами послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є одержання ними у Підприємства технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

в) умови реалізації

- (49) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення надаються на платній основі.
- (50) Для отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення споживач надає виконавцю документ, що підтверджує оплату послуг (квитанцію, платіжне доручення тощо).
- (51) За результатами розгляду заяви та доданих документів, виконавець послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у визначений Правилами № 190 строк видає споживачу технічні умови.

г) ціна

- (52) Відповідно до пункту 7 розділу III Правил № 190, собівартість послуг з підготовки технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення визначається на підставі обґрунтованих трудовитрат, вартості одного людино-дня, виходячи із складності об'єкта підключення та категорії споживача.
- (53) За інформацією Підприємства, наданою листами від 28.10.2024 № 10610/22 (вх. Відділення № 70-01/2755 від 29.10.2024) та від 19.06.2025 №5578/22 (вх. Відділення № 70-01/2374 від 19.06.2025), згідно з калькуляціями, затвердженими 09.09.2022 директором КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ», вартість технічних умов складала:
- на приєднання до систем централізованого питного водопостачання: для населення 483 грн. (з ПДВ), для юридичних осіб – 1940 грн. (з ПДВ);
 - на приєднання до систем централізованого водовідведення: для населення 483 грн. (з ПДВ), для юридичних осіб - 1900 грн (з ПДВ).
- (54) Згідно з калькуляціями, затвердженими 21.02.2024 директором КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ», вартість технічних умов складає:
- на приєднання до систем централізованого питного водопостачання: для населення 850 грн. (з ПДВ), для юридичних осіб – 2600 грн. (з ПДВ);
 - на приєднання до систем централізованого водовідведення: для населення 850 грн. (з ПДВ), для юридичних осіб - 2550 грн. (з ПДВ);
 - на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення: для населення 1100 грн. (з ПДВ), для юридичних осіб – 3800 грн. (з ПДВ).
- (55) Отже, виходячи з наведеного, товаром є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів).

- (56) Споживачами послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є фізичні та юридичні особи, які мають намір приєднати свої об'єкти будівництва до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.3 Визначення товарних меж ринку

- (57) Відповідно до пунктів 5.1 - 5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (58) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо;
 - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей характеристик, якісних показників, тощо;
 - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - відсутність суттєвої різниці в цінах; взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (59) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (60) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.
- (61) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення не мають товарів-замінників, оскільки саме без технічних умов неможливо здійснити приєднання об'єктів водоспоживання до діючих мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (62) Отже, за таких обставин товарними межами ринку є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

3.4 Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (63) Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.
- (64) Згідно з Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 22.03.2017 № 307:

- місце провадження господарської діяльності з централізованого водовідведення - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із відведення та очищення стічної води за допомогою комплексу об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку);

- місце провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку).

- (65) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» має ліцензію на право провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення *«інформація, доступ до якої обмежено»*, яка переоформлена постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг *«інформація, доступ до якої обмежено»* на безстрокову.
- (66) Відповідно до рішення виконавчого комітету Сумської міської ради від 22.11.2021 № 521, розпоряджень Сумської міської військової адміністрації Сумського району Сумської області від 05.12.2023 № 22-ВКВА, від 25.10.2024 № 407-ВКВА КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» визначено виконавцем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на території Сумської міської територіальної громади.
- (67) Листами від 28.10.2024 № 10610/22 (вх. Відділення № 70-01/2755 від 29.10.2024) та від 19.06.2025 №5578/22 (вх. Відділення № 70-01/2374 від 19.06.2025) Підприємство повідомило, що протягом 2023-2024 років та січня - червня 2025 року надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на території населених пунктів Сумської міської територіальної громади, а саме: *«інформація, доступ до якої обмежено»*.
- (68) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є територія населених пунктів Сумської міської територіальної громади: *«інформація, доступ до якої обмежено»*, на якій розташовані системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають у господарському віданні/користуванні КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ».

3.5 Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку - часові межі ринку

- (69) Відповідно до Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (70) Протягом періоду 2023-2024 років та січня - червня 2025 року КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» було єдиним суб'єктом господарювання, яке надавало послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення Підприємства.
- (71) В зазначений період структура ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до

систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення залишалась незмінною.

- (72) Отже, часовими межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення визначено 2023 - 2024 роки та січень - червень 2025 року.

3.6 Визначення потенційних конкурентів

- (73) Відповідно до пункту 9.1. Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання, які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (74) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії», природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (75) Суміжний ринок - товарний ринок, що не перебуває у стані природної монополії, для суб'єктів якого реалізація вироблених товарів або використання товарів інших суб'єктів господарювання неможливе без безпосереднього використання товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- (76) Відповідно до статті 7 Закону України «Про природні монополії» в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умовах) визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.
- (77) Статтею 10 Закону України «Про природні монополії» визначено, що суб'єкти природних монополій зобов'язані, зокрема забезпечувати надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва у порядку та строки, встановлені законодавством.
- (78) Відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», виконавцями комунальних послуг, зокрема, послуг з централізованого водопостачання є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання; послуг з централізованого водовідведення - суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водовідведення.
- (79) Таким чином, лише на виконавця комунальних послуг, зокрема послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, покладається обов'язок з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (80) Внаслідок особливостей надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, а також враховуючи те, що ринки централізованого водопостачання та водовідведення перебувають в стані природної монополії, конкуренція на ньому відсутня.

3.7. Визначення бар'єрів вступу на ринок

- (81) Відповідно до пункту 9.2. Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (82) Ринок зазначених послуг характеризується наявністю технічних і адміністративних бар'єрів з огляду на наступне.
- (83) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (84) Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про природні монополії» суб'єкти природних монополій зобов'язані, зокрема забезпечувати надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва у порядку та строки, встановлені законодавством.
- (85) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» є суб'єктом природних монополій. При цьому, саме на суб'єктів природних монополій покладено обов'язок щодо видачі технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва.

3.8 Висновки щодо становища Відповідача

- (86) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
 - а) на цьому ринку у нього не має жодного конкурента;
 - б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (87) Суб'єкти господарювання не зазнають значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі мають здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання, чи ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів (пункт 10.3 Методики).
- (88) Так, з урахуванням пункту 10.3 Методики, здатність КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ», яке є єдиним виконавцем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, диктувати свої умови при наданні послуг є ознакою ринкової влади.
- (89) Враховуючи викладене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» протягом 2023-2024 років та січня-червня 2025 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах території населених пунктів Сумської міської територіальної громади: *«інформація, доступ до якої обмежено»*, на якій розташовані системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що

перебувають у господарському віданні/користуванні КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» із часткою 100%, оскільки на цьому ринку в нього немає жодного конкурента.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (90) Відповідно до частини першої статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» технічні умови - це комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які мають відповідати його розрахунковим параметрам щодо водопостачання (з урахуванням потреб забезпечення пожежогасіння), тепло-, електро- і газопостачання, водовідведення, зовнішнього освітлення, відведення зливових вод та електронних комунікацій.
- (91) Згідно з частиною другою статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» фізична чи юридична особа, яка має намір щодо забудови земельної ділянки, що перебуває в її власності або користуванні, має право на одержання технічних умов згідно із поданою нею заявою.
- (92) Відповідно до пункту 2 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (№ 2189-VIII від 09.11.2017, із змінами) послуга з централізованого водопостачання та послуга з централізованого водовідведення є комунальними послугами.
- (93) Згідно із пунктом 5 частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (№ 2189-VIII від 09.11.2017, із змінами) виконавцем послуги з централізованого водопостачання є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та виконавцем послуги з централізованого водовідведення є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водовідведення.
- (94) Відповідно до абзацу дев'ятого пункту 4 розділу I Правил № 190 технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (далі - технічні умови) - комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, реконструкції та заходів для забезпечення гідравлічних параметрів стабільної роботи систем централізованого питного водопостачання (з урахуванням забезпечення потреб пожежогасіння) та/або централізованого водовідведення.
- (95) Пунктом 1 розділу III Правил № 190 визначено, що приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов (додаток 2), виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проєкту на приєднання.
- (96) Відповідно до пункту 3 розділу III Правил № 190, для додержання технічних умов споживач подає виконавцю послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення такі документи:
 - заяву;
 - опитувальний лист (додаток 3);
 - ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території - в масштабі 1 : 500 із зазначенням підземних інженерних комунікацій (при необхідності);
 - копії документів, які підтверджують право власності або користування земельною ділянкою;
 - вкопійовання з містобудівної документації зі схемою прив'язки до систем водопостачання та водовідведення, яка пропонується;

- копію дозволу на спеціальне водокористування та копію спеціального дозволу на користування надрами (у разі наявності обов'язку щодо їх отримання);
- розрахунок витрат водоспоживання і водовідведення об'єкта згідно з діючими нормами, завірений підписами керівника проектної організації та замовника;
- у разі наміру замовника приєднатися до водопровідної мережі та/або мережі водовідведення, які не належать виконавцю послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення, додатково надається погодження (згода) власника цих мереж.

(97) Відповідно до пункту 9 розділу III Правил № 190 технічні умови повинні включати:

- місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
- обсяг та тиск води, режим водопостачання;
- обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;
- рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибину залягання трубопроводів;
- місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;
- умови для влаштування проміжного резервуара, насосів - підвищувачів тиску, регуляторів тиску та обмежувачів;
- графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;
- термін дії технічних умов.

(98) Зазначений перелік умов та вимог є виключним.

(99) Отже, у разі звернення замовника до виробника послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з приводу видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, йому видається документ - технічні умови. При цьому, заявником подається заява на видачу технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення та комплект документів до неї.

5. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

(100) Відповідно до інформації КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ», наданої листами від 28.10.2024 №10610/22 (вх. Відділення № 70-01/2755 від 29.10.2024) та від 19.06.2025 №5578/22 (вх. Відділення № 70-01/2374 від 19.06.2025) Підприємством було надано платних послуг з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (далі – Технічні умови) протягом періоду 2023 - 2024 року та січня - травня 2025 року на суму 365 953 грн.

(101) Аналізом наданих КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» копій Технічних умов, виданих замовникам (фізичним особам, суб'єктам господарювання) протягом періоду з січня 2023 року по вересень 2024 року, Відділенням встановлено наступне.

(102) І. Підприємством в пункті 8 Технічних умов, які видавалися фізичним особам (населенню) на приєднання житлових приміщень, встановлено умову:

«На межі балансової належності водопровідних мереж, передбачити влаштування лічильника холодної води (рекомендовано клас «С»), тип та діаметр якого попередньо узгодити з абонентським відділом КП «Міськводоканал» (мовою оригіналу).

- (103) Зокрема таку умови містили Технічні умови, видані наступним замовникам-фізичним особам: *«інформація, доступ до якої обмежено»*.
- (104) В пункті 8 Технічних умов, які видавалися юридичним особам та фізичним особам на приєднання нежитлових приміщень, Підприємством встановлювалась наступна умова:
«На водопровідному вводі (в місці приєднання) передбачити влаштування лічильника холодної води, тип та діаметр якого попередньо узгодити з абонентським відділом КП «Міськводоканал» (мовою оригіналу).
- (105) Зокрема таку умову містили Технічні умови, видані наступним замовникам:
- ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КВІРИН» (Технічні умови від 29.06.2023 № 3135/19),
 - ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ГАЛА ПРОПЕРТІ» (Технічні умови від 02.08.2023 № 3740/19),
 - ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КК ДОМКОМ СУМИ» (Технічні умови від 26.04.2024 № 3927/19),
 - ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КЛАСІК-ФОРМ» (Технічні умови від 29.07.2024 № 7289/19),
 - *«інформація, доступ до якої обмежено»* (Технічні умови від 24.05.2023 № 2229/19),
 - ФІЗИЧНИЙ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЮ РУБАН ОЛЕКСАНДРУ ВАСИЛЬОВИЧУ (Технічні умови від 18.09.2023 №4722/19),
 - *«інформація, доступ до якої обмежено»* (Технічні умови від 09.11.2023 № 5988/19),
 - *«інформація, доступ до якої обмежено»* (Технічні умови від 28.02.2024 № 1906/19),
 - *«інформація, доступ до якої обмежено»* (Технічні умови від 18.04.2024 № 3696/19).
- (106) Відповідно до абзацу другого пункту 9 розділу II Правил №190 споживач забезпечує виконання технічних умов та підключення об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та водовідведення згідно із цими Правилами.
- (107) Таким чином положення Технічних умов, викладені Підприємством, є обов'язковими для замовника приєднання.
- (108) В листі від 17.03.2025 № 2761/22 (вх. Відділення № 70-01/1079 від 20.03.2025) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» пояснило встановлення в Технічних умовах вимоги щодо попереднього погодження з ним типу та діаметру лічильника холодної води таким чином:
«Узгодження з абонентським відділом підприємства типу та діаметру лічильника холодної води при його встановленні обґрунтована необхідністю забезпечення сумісності та належного функціонування обладнання в системі централізованого водопостачання, спрямована на запобігання встановлення невідповідних або несертифікованих приладів обліку, що можуть негативно вплинути на точність обліку споживання води та функціонування системи в цілому.
Визначення типу та діаметру лічильника води здійснюється на основі проектної документації та прийнятих проектних рішень. При цьому враховуються параметри майбутньої системи водопостачання (діаметр трубопроводів, розрахункові витрати води, робочий тиск), а також вимоги нормативних документів щодо обліку водоспоживання. Обраний споживачем лічильник холодної вод при його встановленні узгоджується з абонентським відділом підприємства, оскільки тип та діаметр лічильника має відповідати проектним розрахункам і забезпечувати коректний та точний облік витрати води у визначених умовах експлуатації» (мовою оригіналу).

- (109) З цього приводу Відділення зауважує, що встановлення КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» в Технічних умовах вимоги попереднього погодження з ним типу та діаметру лічильника холодної води суперечить пункту 9 розділу III Правил № 190, згідно з яким технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення, які видає замовнику виконавець послуг з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення вже повинні містити вказівку про місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення.
- (110) Визначення типу та діаметру лічильника холодної води, а також місце встановлення приладів обліку води, їх параметри та вимоги до встановлення повинно здійснюватися виконавцем послуг з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення **при підготовці ним Технічних умов** на підставі документів, що надаються замовником приєднання відповідно до вимог пункту 3 розділу III Правил №190.
- (111) На вимогу голови Відділення від 09.10.2024 №70-02/3619е щодо переліку документів, які необхідно надати замовникам (фізичним і юридичним особам) Підприємству для отримання Технічних умов, КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» листом від 28.10.2024 № 10610/22 (вх. Відділення № 70-01/2755 від 29.10.2024) повідомило наступне:
- «Для одержання технічних умов споживач подає виконавцю послуги з централізованого водопостачання / водовідведення такі документи:*
- 1. Заяву на розробку та видачу технічних умов на водопостачання та (або) водовідведення об'єкту.*
 - 2. Опитувальний лист установленої форми на водопостачання та (або) водовідведення об'єкта згідно додатку № 3 до Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 № 190 (у редакції наказу міністерства розвитку громад та територій України від 19.04.2021 № 97, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25.06.2021 за № 839/36461).*
 - 3. Ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території - в масштабі 1 : 500 із зазначенням підземних інженерних комунікацій (при необхідності).*
 - 4. Копії документів, які підтверджують право власності або користування земельною ділянкою.*
 - 5. Викопіювання з містобудівної документації зі схемою прив'язки до систем водопостачання та водовідведення, яка пропонується.*
 - 6. Копію дозволу на спеціальне водокористування та копію спеціального дозволу на користування надрами (у разі наявності обов'язку щодо їх отримання).*
 - 7. Розрахунок витрат водоспоживання і водовідведення об'єкта згідно з діючими нормами, завірений підписами керівника проектної організації та замовника.*
 - 8. У разі наміру замовника приєднатися до водопровідної мережі та/або мережі водовідведення, які не належать виконавцю послуги з централізованого водопостачання/ централізованого водовідведення, додатково надається погодження (згода) власника цих мереж» (мовою оригіналу).*
- (112) Згідно з пунктом 10 розділу III Правил № 190 технічні умови є підставою для розроблення проєктно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі - проєктно-технічна документація) згідно з державно-будівельними нормами та іншими нормативно-правовими актами і є обов'язковими для виконання. Проєктно-технічна

документація розробляється відповідно до виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення технічних умов.

- (113) Таким чином на підставі отриманих Технічних умов замовник приєднання замовляє розроблення проектно-технічної документації на приєднання у відповідної проектної організації, яка має на це право, в тому числі це може бути як КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ», так і стороння організація, яка здійснює діяльність на ринку розробки проектно-технічної документації.
- (114) При цьому розроблений проект приєднання має вже містити в собі інформацію щодо конкретного приладу обліку води, його діаметра, типу та параметрів у відповідності до виданих Технічних умов виконавцем послуг з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення.
- (115) Виконана сторонньою проектною організацією проектно-технічна документація на приєднання передається на узгодження виконавцю послуг централізованого водопостачання/централізованого водовідведення.
- (116) Відповідно до пункту 17 розділу III Правил №190 у випадках відхилень проектно-технічної документації від технічних умов та відповідних нормативних документів виконавець послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня отримання проекту на приєднання має надати споживачу лист із зауваженнями та рекомендаціями щодо її доопрацювання або узгодити її із зауваженнями.
- Ненадання споживачем виконавцю послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення доопрацьованої проектно-технічної документації у тридцятиденний строк з дати отримання ним листа із зауваженнями та рекомендаціями є підставою для відмови у приєднанні.*
- (117) Встановлення КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» у Технічних умовах не передбаченої чинним законодавством вимоги щодо попереднього погодження з ним типу та діаметру лічильника холодної води створює замовнику приєднання перешкоди у замовленні проектно-технічної документації на приєднання у сторонніх проектних організацій, які конкурують на ринку цих послуг з КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ».
- (118) П. Окрім того в Технічних умовах, які видавалися фізичним особам (населенню) на приєднання житлових приміщень, рекомендовано влаштування лічильника холодної води класом «С», що також не відповідає чинному законодавству.
- (119) Необхідно зазначити, що відповідно до пункту 9 розділу III Правил № 190 технічні умови повинні включати:

- місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
- обсяг та тиск води, режим водопостачання;
- обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;
- рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибину залягання трубопроводів;
- місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;
- умови для влаштування проміжного резервуара, насосів - підвищувачів тиску, регуляторів тиску та обмежувачів;
- графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;
- термін дії технічних умов.

- (120) Зазначений перелік умов та вимог є виключним, і вимога щодо класу точності приладу обліку води в ньому не передбачена.
- (121) Згідно з пунктами 5 та 6 частини першої статті 1 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання»:
- вузол обліку - комплекс пристроїв (у тому числі засобів вимірювальної техніки, що відповідають вимогам технічних регламентів), допоміжного обладнання та матеріалів до них, призначений для вимірювання спожитої теплової енергії та води, а також технічної реєстрації результатів такого вимірювання, включаючи засоби дистанційної передачі результатів вимірювання (за наявності);
 - вузол розподільного обліку - вузол обліку, що забезпечує індивідуальний облік споживання відповідної комунальної послуги в будівлях, де налічуються два та більше споживачів.
- (122) Відповідно до статті 41 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» (в редакції, яка діяла до 07.08.2023) та відповідно до статті 41 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (в редакції, яка діє з 07.08.2023) облік у сфері питного водопостачання здійснюється підприємствами питного водопостачання і споживачами за допомогою технічних засобів, що відповідають вимогам технічних регламентів.
- (123) Відповідно до переліку категорій законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що підлягають періодичній повірці, який затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.2015 № 374, лічильники води є законодавчо регульованими засобами вимірювальної техніки (далі - ЗВТ), що підлягають періодичній повірці.
- (124) Пунктом 7 частини першої статті 1 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» передбачено, що затвердження типу ЗВТ - рішення призначеного органу з оцінки відповідності, прийняте на основі звіту про оцінку типу, про те, що тип ЗВТ відповідає встановленим вимогам і може використовуватися у сфері законодавчо регульованої метрології у спосіб, за якого він, як очікується, забезпечить надійні результати вимірювань протягом визначеного періоду часу.
- (125) Відповідно до абзацу другого частини другої статті 16 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» сертифікат перевірки типу ЗВТ є документом, який засвідчує, що тип ЗВТ затверджено.
- (126) Абзацом першим частини другої статті 16 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» встановлено, що призначені органи з оцінки відповідності повідомляють науковому метрологічному центру, уповноваженому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрології та метрологічної діяльності, на ведення реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки (далі - Реєстр), про видані ними сертифікати перевірки типу ЗВТ.
- (127) Відповідно до пунктів 2 та 3 розділу I Порядку ведення Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 13.07.2016 № 1161, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 03.08.2016 № 1081/29211 (далі - Порядок), Реєстр є електронною базою даних, що містить відомості про затверджені типи ЗВТ. Формування та ведення Реєстру забезпечуються науковим метрологічним центром - державним підприємством «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» шляхом унесення відомостей про затверджені типи ЗВТ та доповнень до них.
- (128) До Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки вносяться, зокрема, такі відомості: назва та умовне позначення типу ЗВТ; найменування та місцезнаходження виробника ЗВТ (пункт 4 розділу II Порядку).

- (129) Отже, інформація про затверджені типи ЗВТ міститься у Реєстрі затверджених типів засобів вимірювальної техніки, що підтверджує те, що тип ЗВТ відповідає встановленим вимогам і може використовуватися.
- (130) Частиною першою статті 8 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» визначено, що у сфері законодавчо регульованої метрології застосовуються засоби вимірювальної техніки, які відповідають вимогам щодо точності, регламентованим для таких засобів, у встановлених умовах їх експлуатації.
- (131) Відповідно до частини четвертої статті 8 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» законодавчо регульовані засоби вимірювальної техніки дозволяється застосовувати, випускати з виробництва, ремонту та в продаж і видавати напрокат лише за умови їх відповідності цьому Закону та іншим нормативно-правовим актам, що містять вимоги до таких засобів вимірювальної техніки
- (132) Отже, обов'язкових вимог щодо обладнання водомірного вузла лічильником води класу точності «С» чинними нормативно-правовими актами у сфері водопостачання не передбачено.
- (133) Слід зазначити, що визначення класу точності є узагальненою характеристикою засобу вимірювальної техніки, що визначається межами його допустимих основних та допустимих похибок вимірювання, а також іншими його характеристиками, що впливають на його точність, значення яких регламентується стандартами на окремі види засобів вимірювань. Цей параметр присутній у технічних характеристиках багатьох приладів, які мають еталонні вихідні параметри, будь то електронні або механічні вимірювальні пристрої. Чим вище це значення у приладу, тим більше коштує такий пристрій, що пов'язано зі складністю виробництва таких приладів.
- (134) За результатом аналізу роздрібних цін на лічильники холодної води метрологічного класу «С», використаних з інтернет-ресурсів, Відділенням встановлено наступне:
- (135) Вартість лічильників в інтернет-магазині «ЄВРОПЕЙСЬКІ СИСТЕМИ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ» (м. Київ, вул. Колекторна 3а) станом на 08.04.2025 складає:
- по класу точності «С» за посиланням <https://ectc.com.ua/schetchiki-vody/vodimir-klasu-s/>:**
- водомір мокрохід, клас «С», BAYLAN, модифікація TY (виробник Baylan) – 1850, 00 грн.;
 - лічильник холодної води сухохід, POWOGAZ JS SMART C (виробник PoWoGAZ) – 2100,00 грн.;
- по класу точності «В» за посиланням <https://ectc.com.ua/schetchiki-vody/klasu-tochnosti/b/>:**
- квартирний водомір холодної води BAYLAN модель KK (виробник Baylan) – 780,00 грн.;
 - квартирний лічильник (водомір) холодної води GROSS ETR – UA (виробник Gross) – 700,00 грн.
- (136) Вартість лічильників в інтернет-магазині «ЕПІЦЕНТР» за посиланням: <https://epicentrk.ua/ua/shop/schetchiki-vody/> станом на 08.04.2025 складає:
- по класу точності «С»:**
- лічильник холодної води Apator JS 4,0 Ду20 Smart C+ (виробник Apator) (<https://epicentrk.ua/ua/shop/lichilynyk-kholodnoi-vody-apator-js-4-0-du20-smart-s.html>) – 1973,30 грн.;
 - лічильник холодної води BAYLAN мокрохід KY-1 R160 DN15 одноструменевий (виробник Baylan) (<https://epicentrk.ua/ua/shop/mplc-lichil-nik-kholodnoi-vodi-baylan-mokrokhid-ky-1-r160-dn15-odnostrumenevii-1ed2d0d8-be6a-6924-b2fd-83c14001276a.html>) – 1542,00 грн.;

- лічильник холодної води Zenner ETKD R160 Ду 15 (без штуцерів) (виробник Zenner) (<https://epicentrk.ua/ua/shop/mplc-licil-nik-holodnoi-vodi-zenner-etkd-r160-du-15-bez-stuceriv-1ee35e12-b3f8-6900-8d86-e185f22a8982.html>) – 1350,00 грн.

по класу точності «В»:

- лічильник холодної води ETR-C(H) 15/110 R50H/40V (без згонів) (виробник Gross) (<https://epicentrk.ua/ua/shop/lichylnyk-kholodnoi-vody-gross-etr-c-h-15-110-r50h-40v-bez-zghoniv.html>) – 480,00 грн.;

- лічильник холодної води BAYLAN KK-12 Dn15 (виробник Baylan) (<https://epicentrk.ua/ua/shop/schetchik-vody-baylan-kk-12-dn15.html>) – 777,00 грн.;

- лічильник холодної води B-Meters зі штуцерами GSD8-I ½ R100 L=110 мм (виробник B-Meters) (<https://epicentrk.ua/ua/shop/schetchik-vody-b-meters-1-2-khv-30s-110mm.html>) – 899, 00 грн.

(137) Наведене свідчить, що вартість лічильників холодної води класу точності «С» суттєво різниться (значно вище) в порівнянні з вартістю лічильників холодної води, зокрема, класу точності «В», які занесені до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки.

(138) Проте споживач має право встановлювати засоби обліку води із врахуванням вихідних даних, отриманих від виконавця послуг з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення в Технічних умовах щодо типу засобу обліку води, відповідно до переліку засобів обліку води, які внесені до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки та використовуються в Україні.

(139) З огляду на вищезазначене, встановлення КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» у Технічних умовах, які видавалися фізичним особам (населенню) на приєднання житлових приміщень, щодо обладнання водомірного вузла лічильником води класу точності «С», не відповідають вимогам чинного законодавства.

(140) Листом від 19.06.2025 №5578/22 (вх. Відділення №70-01/2374 від 19.06.2025) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» надало інформацію щодо кількості взятих протягом 2023-2024 років та у поточному періоді 2025 року станом на 19.06.2025 на абонентський облік лічильників холодної води класів точності «В» та «С», якими обладнані житлові приміщення споживачів у вигляді Таблиці №1.

Таблиця №1

Період	Лічильники класу «В»	Лічильника класу «С»	Всього
за 2023 рік	210	99	309
за 2024 рік	927	82	1009
за поточний період 2025 року	341	12	353

(141) В пункті 8 Технічних умов, які видавалися юридичним особам та фізичним особам на приєднання нежитлових приміщень, Підприємством встановлювалась наступна умова:

«На водопровідному вводі (в місці приєднання) передбачити влаштування лічильника холодної води, тип та діаметр якого попередньо узгодити з абонентським відділом КП «Міськводоканал».

Вищезазначений лічильник повинен бути укомплектований комунікаційним модулем з подальшим посиленням даних (показників) по GSM або іншому каналу на сервер КП «Міськводоканал» Сумської міської ради» (мовою оригіналу).

(142) Зокрема таку умову містили Технічні умови, видані наступним замовникам:

- ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КВІРИН» (Технічні умови від 29.06.2023 № 3135/19),
- ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ГАЛА ПРОПЕРТІ» (Технічні умови від 02.08.2023 № 3740/19),
- ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КК ДОМКОМ СУМИ» (Технічні умови від 26.04.2024 № 3927/19),
- ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КЛАСІК-ФОРМ» (Технічні умови від 29.07.2024 № 7289/19),
- «інформація, доступ до якої обмежено» (Технічні умови від 24.05.2023 № 2229/19),
- ФІЗИЧНИЙ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЮ РУБАН ОЛЕКСАНДРУ ВАСИЛЬОВИЧУ (Технічні умови від 18.09.2023 № 4722/19),
- «інформація, доступ до якої обмежено» (Технічні умови від 09.11.2023 № 5988/19),
- «інформація, доступ до якої обмежено» (Технічні умови від 28.02.2024 № 1906/19),
- «інформація, доступ до якої обмежено» (Технічні умови від 18.04.2024 № 3696/19).

(143) В листі від 17.03.2025 № 2761/22 (вх. Відділення № 70-01/1079 від 20.03.2025) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» пояснило встановлення в Технічних умовах вимоги до замовника щодо укомплектації лічильника холодної води модулем дистанційної передачі даних таким чином:

«...Укомплектація лічильника холодної води комунікаційним модулем дистанційної передачі даних надасть наступні технічні та експлуатаційні переваги, такі як:

- автоматизація збору даних — споживачеві не потрібно передавати показники вручну;
- точність та виключення помилок, оптимізація процесу обліку - автоматизований збір показників зменшує ризик людських помилок, відсутня необхідність фізичного доступу до лічильників;
- зручність для користувачів - можливість моніторингу витрат через смартфон або веб- інтерфейс;
- виявлення витоків і махінацій, поліпшення контролю та аналітики споживання - миттєва фіксація аномального споживання, витоків, несанкціонованого споживання води або втручань у лічильник;
- економічний ефект - зниження витрат води за рахунок оперативного виявлення витоків, скорочення витрат на інспекцію та обслуговування вузлів обліку, покращення платіжної дисципліни завдяки точному контролю споживання;
- оптимізація роботи підприємства, скорочення витрат на обслуговування - зниження витрат на контрольні виїзди і ручний збір даних. Оскільки Водоканал на сьогоднішній день не має в штаті достатньої кількості контролерів, тому укомплектація лічильника комунікаційним модулем дистанційної передачі даних дасть можливість зменшити операційні витрати, витрати на виїзди контролерів для перевірки та зняття показань лічильників» (мовою оригіналу).

(144) Виходячи з наведених пояснень КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ», переважна більшість підстав обладнання вузла комерційного обліку холодної води модулем для дистанційної передачі даних **стосується в першу чергу інтересів його як виконавця** послуг з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення (автоматизація збору даних; точність та виключення помилок, оптимізація процесу обліку; виявлення витоків і махінацій, поліпшення контролю та аналітики споживання; економічний ефект, скорочення витрат на інспекцію; оптимізація роботи підприємства, скорочення витрат на обслуговування - зниження витрат на контрольні виїзди і ручний збір даних).

- (145) В листі від 17.03.2025 № 2761/22 (вх. Відділення № 70-01/1079 від 20.03.2025) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» вважає, що відповідно до Порядку оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 09.08.2018 № 206 (далі - Порядок № 206) *«обладнання для дистанційного передання результатів вимірювання є обов'язковою складовою вузла комерційного обліку, тому дії водоканалу щодо зазначення в технічних умовах необхідності оснащення лічильника холодної води комунікаційним модулем для дистанційної передачі даних є обґрунтованими з точки зору законодавства, економічної ефективності, зручності споживачів та цифровізації обліку»* (мовою оригіналу).
- (146) Разом з тим, Відділення зауважує, що, виходячи з вищенаведених Підприємством підстав обладнання вузла обліку холодної води модулем дистанційної передачі даних, такі вимоги можуть виглядати обґрунтованими з його точки зору як виконавця для підвищення ефективності своєї роботи, зменшення фінансових витрат, зручності контролю, цифровізації обліку, виявлення витоків, тобто для використання ним своїх прав та виконання обов'язків як виконавця послуг, проте такі вимоги не відповідають чинному законодавству, зокрема пункту 9 розділу III Правил № 190, де міститься **виключний перелік умов та вимог** для замовника приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення, зокрема містяться вимоги **лише до приладів обліку води**, а не до обладнання вузла комерційного обліку в цілому.
- (147) Необхідно зазначити, що Порядок № 206 розроблений Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», де зазначається, що оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку здійснюється відповідно до проектної документації з дотриманням будівельних норм і правил у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства. Таке оснащення та відповідна проектна документація не потребують видачі технічних умов та інших вимог до встановлення вузла комерційного обліку, погодження з державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, операторами зовнішніх інженерних мереж, виконавцями комунальних послуг.
- (148) Окрім того, відповідно до пункту 1 Порядку № 206 він визначає процедуру оснащення будівель вузлами комерційного обліку **оператором зовнішніх інженерних мереж та власником** (співвласниками) будівлі, узгодження умов такого оснащення та вимоги до місць встановлення, тобто в першу чергу обов'язок оснащення будівель вузлами комерційного обліку покладається на виконавця.
- (149) Зокрема в пункті 3 Порядку № 206 зазначено, що оператор зовнішніх інженерних мереж повідомляє про намір встановити вузол (вузли) комерційного обліку відповідно до абзацу першого частини третьої статті 3 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання».
- (150) В пункті 9 Порядку № 206 вказано, що власник (співвласники) будівлі може(уть) самостійно обладнати будівлю вузлами комерційного обліку, про що письмово повідомляє(ють) оператора зовнішніх інженерних мереж. У разі повідомлення власником (співвласниками) будівлі оператора зовнішніх інженерних мереж про намір самостійно обладнати будівлю вузлом комерційного обліку оператор зовнішніх інженерних мереж не перешкоджає власнику (співвласникам) будівлі в оснащенні її вузлом комерційного обліку.

- (151) Необхідно також зазначити, що в пункті 17 Порядку № 206 дається визначення з **чого саме** складається вузол комерційного обліку при наданні послуги з централізованого водопостачання.
- (152) Згідно з пунктом 17 Порядку № 206 вузол комерційного обліку послуги з централізованого водопостачання складається із:
- засобу вимірювальної техніки, призначеного для вимірювання об'єму води, що відповідає Технічному регламенту засобів вимірювальної техніки, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 року № 163;
 - запірної трубопровідної арматури;
 - фільтра або іншого обладнання для очищення води (за умови відповідних вимог виробника приладу комерційного обліку);
 - **контрольних засобів вимірювальної техніки.**
- Для вузлів комерційного обліку має бути передбачено джерело автономного живлення або можливість відокремленого живлення 220 В від щита електроживлення будівлі, обладнання для дистанційного передавання результатів вимірювання, а також антимагнітний захист та/або датчик використання магніту.
- У разі якщо прилад обліку води не розрахований на пропуск води на пожежогасіння, на обвідній лінії передбачають запірну арматуру з електроприводом, яка має бути опломбована в закритому положенні.
- (153) Відповідно до пункту 5 частини першої статті 1 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» вузол обліку - комплекс пристроїв (у тому числі засобів вимірювальної техніки, що відповідають вимогам технічних регламентів), допоміжного обладнання та матеріалів до них, призначений для вимірювання спожитої теплової енергії та води, а також технічної реєстрації результатів такого вимірювання, включаючи засоби дистанційної передачі результатів вимірювання (**за наявності**).
- (154) Таким чином безпідставною є твердження КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ», зазначене в листі від 17.03.2025 № 2761/22 (вх. Відділення № 70-01/1079 від 20.03.2025), вважати, що *обладнання для дистанційного передавання результатів вимірювання є обов'язковою складовою вузла комерційного обліку послуги з централізованого водопостачання*. Це допоміжне обладнання входить до складу вузла обліку лише при його наявності.
- (155) Окрім того необхідно зазначити, що згідно з положеннями ДСТУ 8994:2020 Інженерне обладнання будинків та споруд «Вузли обліку холодної питної води. Технічні вимоги» обладнання вузлів комерційного обліку холодної питної води (ХПВ) системою дистанційної передачі даних є рекомендованим, а не обов'язковим.
- (156) Зокрема в пункті 6.1.2 розділу 6 «ВИБІР, ПРОЕКТУВАННЯ ТА УЛАШТУВАННЯ ЗВТ ОБЛІКУ ХПВ» ДСТУ 8994:2020 вказано:
- «ЗВТ комерційного та розподільного обліку ХПВ, рекомендовано забезпечити:*
- *функцією передавання показників лічильників до АСМУ;*
 - *захистом від впливу магнітного поля та/або датчиком використання магнітного поля, силою, що здатна вплинути на достовірність результатів вимірювань згідно з ДСТУ 4551, з передачею сигналу про відповідне втручання в роботу приладу АСМУ;*
 - *захистом від несанкціонованого втручання, що може вплинути на достовірність результатів*
- вимірювань або створити можливість безоблікового споживання послуг, зокрема встановленням відповідного пломбування на елементах вузла обліку ХПВ.»*

(157) Необхідно зазначити, що за результатом аналізу роздрібних цін на лічильники холодної води обладнані (не обладнані) «модулем дистанційної передачі даних» станом на 09.04.2025 використаних з інтернет-ресурсів, встановлено, наприклад:

- на вебсайті інтернет-магазину «ЄВРОПЕЙСЬКІ СИСТЕМИ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ» (м. Київ) за посиланням <https://ectc.com.ua/schetchiki-vody/lichylnyk-holodnoyi-vody/> ціна лічильника холодної води з імпульсним виходом Rowogaz JS-NK (дистанційне зняття-передача показань) виробника APATOR POWOGAZ становила 1850,00 грн, ціна лічильника холодної води Gross ETR-UA (без дистанційного зняття-передачі показань) виробника GROSS становила 700,00 грн;

- на вебсайті інтернет-магазину «Сантехсклад» (м.Київ) за посиланням <https://santehsklad.com.ua/ua/kip-kontrolno-izmeritelnye-pribory/schetchiki-vody.html> ціна лічильника холодної води з імпульсним датчиком BMeters GSD8-R 0 1/2" L=110 мм P8A0RF12CSCIV0 (дистанційне зняття-передача показань) виробника B METERS (Італія) становила 1787,00 грн, ціна лічильника холодної води BMeters GSD8 Ø 1/2" L=110 мм 8IA00F12CSCIV0 (без дистанційного зняття-передачі показань) виробника BMETERS становила 799,76 грн;

- на вебсайті інтернет-магазину «СанТермо» (Київська обл.) за посиланням <https://santermo.com.ua/ua/g84934519-schetchiki-vody> ціна лічильника холодної води з імпульсним датчиком 1/2" XB 50 °C BMeters GSD8-R 2,5 м2/год (дистанційне зняття - передача показань) виробника BMETERS становила 1965,00 грн, ціна лічильника холодної води XB 1/2" GSD8-I R100 BMeters (без дистанційного зняття-передачі показань) виробника BME TEK8 становила 879,00 грн.

(158) Наведене свідчить, що вартість лічильників холодної води, що обладнані «пристроєм дистанційної передачі показань», суттєво різняться (значно вище) від вартості в порівнянні з вартістю лічильників холодної води, що не обладнані «пристроєм дистанційної передачі показань», які занесені до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки.

(159) Листом від 19.06.2025 №5578/22 (вх. Відділення №70-01/2374 від 19.06.2025) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» надало інформацію щодо кількості взятих протягом 2023-2024 років та поточного періоду 2024 року станом на 19.06.2025 на абонентський облік лічильників холодної води, якими обладнані нежитлові приміщення споживачів, без комунікаційного модуля та з комунікаційним модулем, передачі даних на сервер Підприємства у вигляді Таблиці №2.

Таблиця № 2

Період	Лічильники без комунікаційного модуля	Лічильники з комунікаційним модулем	Всього
за 2023 рік	11	1	12
за 2024 рік	12	1	13
за поточний період 2025 року	6	2	8

(160) Ш. Актом фіксації від 08.10.2024, складеним працівниками Відділення, зафіксовано, що на офіційному веб-сайті КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» <https://vodokanal.sumy.ua/poslugy-taryfy/vydacha-tehnichnyh-umov/> в розділі «Послуги/тарифи» в рубриці «Видача технічних умов» під заголовком «Для отримання технічних умов на водопостачання і (або) водовідведення об'єкта будівництва (реконструкції) необхідно надати до виробничо-технічного відділу КП «Міськводоканал» нижченаведений перелік документів»:

міститься перелік документів, які для приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення необхідно надати:

• **фізичним особам у випадку приєднання житлових приміщень:**

«- заяву на розробку та видачу технічних умов на водопостачання та (або) водовідведення об'єкту установленої форми (КП «Міськводоканал»);

- опитувальний лист установленої форми на водопостачання та (або) водовідведення об'єкта згідно з додатком №3; «Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затвердженим наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27 червня 2008 року N 190, (у редакції Наказу міністерства розвитку громад та територій України від 19.04.2021 № 97, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25 червня 2021 р. за № 839/36461);

- розрахунок витрат водоспоживання і водовідведення об'єкта згідно з діючими нормами, який завірений підписами керівника проєктної організації та замовника;

- ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території – в масштабі М 1:500 із зазначенням підземних інженерних комунікацій;

- копії документів, що підтверджують право власності (або користування) земельною ділянкою;

- копії документів, що підтверджують право власності (або користування) на об'єкт;

- копію технічного паспорту об'єкту;

- у разі наміру замовника приєднатися до водопровідної мережі та/або мережі водовідведення, які не належать виконавцю послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, додатково надається (згода) власника цих мереж» (мовою оригіналу).

• **юридичним особам у випадку приєднання нежитлових приміщень:**

«- лист на розробку технічних умов на водопостачання та (або) водовідведення об'єкту (з відміткою оплати гарантую);

- опитувальний лист установленої форми на водопостачання та (або) водовідведення об'єкта згідно з додатком № 3; «Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затвердженим наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27 червня 2008 року N 190, (у редакції Наказу міністерства розвитку громад та територій України від 19.04.2021 № 97, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25 червня 2021 р. за № 839/36461);

- розрахунок витрат водоспоживання і водовідведення об'єкта згідно з діючими нормами, який завірений підписами керівника проєктної організації та замовника;

- ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території – в масштабі М 1:500 із зазначенням підземних інженерних комунікацій;

- копії документів, що підтверджують право власності (або користування) земельною ділянкою;

- копії документів, що підтверджують право власності (або користування) на об'єкт;

- копію технічного паспорту об'єкту;

- у разі наміру замовника приєднатися до водопровідної мережі та/або мережі водовідведення, які не належать виконавцю послуги з централізованого

водопостачання/централізованого водовідведення, додатково надається (згода) власника цих мереж» (мовою оригіналу).

- (161) Проте, Правилами № 190 надання споживачем копії технічного паспорту об'єкта (приміщення/будівлі) не передбачено.
- (162) Вимоги щодо подачі копії технічного паспорту об'єкта (приміщення/будівлі), які не передбачені діючим законодавством, зокрема Правилами №190, можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів внаслідок понесення ними додаткових витрат, затягування термінів / відмови у видачі технічних умов.

6. ПОЗИЦІЯ УПОВНОВАЖЕНИХ ОРГАНІВ

- (163) Міністерство розвитку громад та територій України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику, зокрема у сфері: державної регіональної політики, розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою, житлової політики; благоустрою населених пунктів, житлово-комунального господарства, управління побутовими відходами; контролю житлово-комунального господарства.
- (164) Відповідно до покладених завдань Міністерство розвитку громад та територій України затверджує, зокрема: порядки, стандарти, норми і правила у сфері житлово-комунального господарства, житлової політики, благоустрою населених пунктів; інформує та надає роз'яснення державної політики з питань, що належать до його компетенції.
- (165) Відділення звернулось листом від 26.02.2025 № 70-02/1195є до Антимонопольного комітету України стосовно надання Міністерством розвитку громад та територій України роз'яснень положень Правил № 190, зокрема: *«Чи може суб'єкт господарювання вимагати від замовника технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення надання документів, не передбачених переліком визначеним пунктом 3 розділу III Правил користування системами, зокрема технічного паспорту об'єкту (будівлі, приватного житлового будинку?)»*
- (166) Листом від 07.04.2025 № 8315/25/10-25 (вх. № 70-01/1315 від 08.04.2025) Міністерство розвитку громад та територій України зазначило, зокрема, наступне:
- «Технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення - комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, реконструкції та заходів для забезпечення гідравлічних параметрів стабільної роботи систем централізованого питного водопостачання (абзац 18 пункту 4 розділу I Правил). Для одержання технічних умов споживач подає виконавцю послуг такі документи:*
- заяву;
 - опитувальний лист (додаток 3);
 - ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території - в масштабі 1:500 із зазначенням підземних інженерних комунікацій (при необхідності);
 - копії документів, які підтверджують право власності або користування земельною ділянкою;
 - викопювання з містобудівної документації зі схемою прив'язки до систем водопостачання та водовідведення, яка пропонується;
 - копію дозволу на спеціальне водокористування та копію спеціального дозволу на користування надрами (у разі наявності обов'язку щодо їх отримання);

- розрахунок витрат водоспоживання і водовідведення об'єкта згідно з діючими нормами, завірений підписами керівника проєктної організації та замовника;
- у разі наміру замовника приєднатися до водопровідної мережі та/або мережі водовідведення, які не належать виконавцю послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, додатково надається погодження (згода) власника цих мереж.

Пунктом 9 Правил визначено, що технічні умови повинні включати:

- місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
- обсяг та тиск води, режим водопостачання;
- обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;
- рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибини залягання трубопроводів;
- місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;
- умови для влаштування проміжного резервуара, насосів - підвищувачів тиску, регуляторів тиску та обмежувачів;
- графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;
- термін дії технічних умов.

Також зазначаємо, що при заповненні додатка 3 Правил, у пунктах 5 та 6 зазначаються об'єми питної води, а також стічної води, необхідної споживачу при отриманні послуги з централізованого водопостачання та водовідведення.

Пунктом 10 Правил визначено, що технічні умови є підставою для розроблення проєктно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі - проєктно-технічна документація) згідно з державними будівельними нормами та іншими нормативно-правовими актами і є обов'язковими для виконання.

Проєктно-технічна документація розробляється відповідно до виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення технічних умов».

(167) Таким чином, відповідно до інформації, наданої Міністерством розвитку громад та територій України, діючим законодавством України, зокрема Правилами № 190:

- визначено перелік документів, які споживач має надати виконавцю послуг з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення для отримання технічних умов на приєднання, і вимога надання копії технічного паспорту об'єкту ним не передбачена;
- технічні умови, які видані виконавцем послуг, є підставою для розроблення проєктно-технічної документації на приєднання і є обов'язковими для виконання;
- проєктно-технічна документація розробляється відповідно до виданих виконавцем послуг з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення технічних умов.

7. НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ДІЙ КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ»

(168) Виконання Технічних умов є обов'язковою умовою для приєднання мереж замовників послуги з приєднання до систем централізованого питного водопостачання/централізованого водовідведення.

(169) Як вже вище зазначалось, для обліку обсягів споживання послуги з централізованого водопостачання споживачі (замовники) можуть встановлювати будь-які засоби обліку холодної води, які занесені до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, а перелік документів, які споживач має подати виконавцю послуг з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, визначений Правилами №190 і він виключний.

(170) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ», займаючи монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, де відсутня конкуренція, встановлювало споживачам умови придбання послуги шляхом встановлення:

- в Технічних умовах на приєднання:

- житлових приміщень замовників до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення умови щодо *«влаштування лічильника холодної води (рекомендовано клас «С»), тип та діаметр якого попередньо узгодити з абонентським відділом КП «Міськводоканал» (мовою оригіналу);*

- нежитлових приміщень замовників до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення умови щодо *«влаштування лічильника холодної води тип та діаметр якого попередньо узгодити з абонентським відділом КП «Міськводоканал». Вищезазначений лічильник повинен бути укомплектований комунікаційним модулем з подальшим посиленням даних (показників) по GSM або іншому каналу на сервер КП «Міськводоканал» Сумської міської ради» (мовою оригіналу).*

- в переліку документів, які необхідно подати для отримання Технічних умов на приєднання, умови щодо подачі копії технічного паспорту об'єкта (приміщення/будівлі).

(171) Відтак, дії КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» щодо встановлення :

- в Технічних умовах, які видавалися на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення фізичним особам (населенню) на приєднання житлових приміщень, умови щодо попереднього погодження з ним типу та діаметру лічильника холодної води та обладнання водомірного вузла лічильником води класу точності «С» та в Технічних умовах, які видавалися юридичним особам та фізичним особам на приєднання нежитлових приміщень, умови щодо попереднього погодження з ним типу та діаметру лічильника холодної води та обов'язку замовника (споживача) обладнання засобу обліку води *«комунікаційним модулем з подальшим посиленням даних (показників) по GSM або іншому каналу на сервер КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» обмежували право споживачів на вибір та встановлення засобу обліку води, дозволеного до використання;*

- у переліку документів, які необхідно подати замовнику (споживачу) для отримання технічних умов на приєднання, умови щодо подачі копії технічного паспорту об'єкта (приміщення/будівлі) можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів внаслідок понесення ними додаткових витрат, затягування термінів / відмови у видачі технічних умов.

8. НЕМОЖЛИВІСТЬ ВЧИНЕННЯ КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» ТАКИХ ДІЙ ЗА УМОВ ІСНУВАННЯ ЗНАЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ

(172) Дії КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ», які полягали у встановленні:

- в Технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення умов щодо обов'язку замовників (споживачів) попереднього узгодження з ним типу та діаметру лічильника холодної води, укомплектації лічильника комунікаційним модулем дистанційної передачі даних, рекомендацій встановлення лічильника класом точності «С»;

- у переліку документів, які необхідно подати замовнику (споживачу) для отримання Технічних умов на приєднання, умови щодо подачі копії технічного паспорту об'єкта (приміщення/будівлі)

були б неможливі за умов існування значної конкуренції на ринку послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких послуг централізованого питного водопостачання та /або централізованого водовідведення.

9. ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

- (173) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (174) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (175) Відповідно до пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (176) За відсутності конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначеної послуги.
- (177) Вищевказані дії КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» були б неможливими за умов існування конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення у визначених територіальних межах, адже у такому випадку споживачі могли б відмовитись від послуг Підприємства, яке встановлює такі умови реалізації товару, наслідком яких може бути ущемлення їх інтересів.
- (178) Враховуючи вищевикладене, дії КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ», які полягають у:
- встановленні у Технічних умовах, які видавалися на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення фізичним особам (населенню) на приєднання житлових приміщень, умови щодо попереднього погодження з КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» типу та діаметру лічильника холодної води та обладнання водомірного вузла лічильником води класу точності «С», є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, а також продавців та виробників інших засобів обліку холодної води та проектних організацій, які конкурують на ринку послуг з виготовлення проектно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення з КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ», які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- встановленні у Технічних умовах, які видавалися юридичним особам та фізичним особам на приєднання нежитлових приміщень, умови щодо попереднього погодження з КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» типу та діаметру лічильника холодної води та обов'язку замовника (споживача) обладнання засобу обліку води «комунікаційним модулем з подальшим посиленням даних (показників) по GSM або іншому каналу на сервер КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ», є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, а також продавців та виробників інших засобів обліку холодної води та проектних організацій, які конкурують на ринку послуг з виготовлення проектно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення з КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ», які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- встановленні у переліку документів, які необхідно подати замовнику (споживачу) для отримання Технічних умов на приєднання, умови щодо подачі копії технічного паспорту об'єкта (приміщення/будівлі) є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

10. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА

(179) На подання з попередніми висновками у справі № 5/02-69-25 від 08.07.2025 № 70-03/456-П, надіслане Відділенням листом від 08.07.2025 № 70-02/4377є, КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» листом від 22.07.2025 № 6919/22 (вх. № 70-01/2944 від 22.07.2025) повідомило про припинення вказаних порушень до моменту отримання 16.07.2025 копії подання з попередніми висновками у справі № 5/02-69-25 від 08.07.2025 № 70-03/456-П, надало копії підтверджуючих документів, зазначило про співпрацю з Відділенням під час розгляду справи та вказало на складний фінансовий стан Підприємства.

(180) Так, листом від 22.07.2025 №6919/22 (вх. № 70-01/2944 від 22.07.2025) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» повідомило, що виробничо-технічним відділом Підприємства приведено Технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення до вимог Правил № 190, а саме:

- з пункту 8 Технічних умов, які видаються фізичним особам (населенню) на приєднання житлових приміщень до систем Підприємства виключено умови щодо попереднього погодження з абонентським відділом КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» типу та діаметру лічильника холодної води і обладнання водомірного вузла лічильником води класу точності «С»;

- з пункту 8 Технічних умов, які видаються юридичним особам та фізичним особам на приєднання нежитлових приміщень до систем Підприємства виключено умови щодо попереднього погодження з абонентським відділом КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» типу та діаметру лічильника холодної води та обов'язку обладнання його «комунікаційним

модулем» з подальшим посиленням даних (показників) на сервер КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ».

- (181) На підтвердження зазначеного КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» надало копії Технічних умов, видані фізичним особам (населенню) на приєднання житлових приміщень до системи централізованого питного водопостачання: *«інформація, доступ до якої обмежено»*, які не містять умови щодо попереднього погодження з абонентським відділом КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» типу та діаметру лічильника холодної води і обладнання водомірного вузла лічильником води класу точності «С».
- (182) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» зазначило в листі від 22.07.2025 №6919/22 (вх. №70-01/2944 від 22.07.2025), що з травня 2025 і по даний час до КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» не надходили звернення від фізичних та юридичних осіб щодо отримання Технічних умов на приєднання нежитлових приміщень до систем Підприємства.
- (183) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» листом від 22.07.2025 №6919/22 (вх. №70-01/2944 від 22.07.2025) надало роздруковку зі свого офіційного веб-сайту <https://vodokanal.sumy.ua/poslugy-taryfy/vydacha-tehnichnyh-umov/>, де в розділі «Послуги/тарифи» в рубриці «Видача технічних умов» під заголовком *«Для отримання технічних умов на водопостачання і (або) водовідведення об'єкта будівництва (реконструкції) необхідно надати до виробничо-технічного відділу КП «Міськводоканал» нижченаведений перелік документів»*: міститься перелік документів, які необхідно надати: фізичним особам у випадку приєднання житлових приміщень та юридичним особам у випадку приєднання нежитлових приміщень для приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення.
- (184) З вищевказаного переліку документів КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» виключено умову подачі замовником видачі Технічних умов на приєднання копії технічного паспорту об'єкта (приміщення/будівлі).
- (185) Таким чином КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» припинено вищезазначені порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

11. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ВІДДІЛЕННЯ

- (186) Таким чином, доказами, зібраними у справі № 5/02-69-25 доводиться, а зауваженнями Відповідача не спростовується висновок адміністративної колегії Відділення про те, що дії КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ», які полягали у:
- встановленні у Технічних умовах, які видавалися на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення фізичним особам (населенню) на приєднання житлових приміщень, умови щодо попереднього погодження з КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ типу та діаметру лічильника холодної води та обладнання водомірного вузла лічильником води класу точності «С», є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, а також продавців та виробників інших засобів обліку холодної води та проектних організацій, які конкурують на ринку послуг з виготовлення проектно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення з КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ», які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку;

- встановленні у Технічних умовах, які видавалися на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення юридичним особам та фізичним особам на приєднання нежитлових приміщень, умови щодо попереднього погодження з КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ типу та діаметру лічильника холодної води та обов'язку замовника (споживача) обладнання засобу обліку води «комунікаційним модулем з подальшим посиленням даних (показників) по GSM або іншому каналу на сервер КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, а також продавців та виробників інших засобів обліку холодної води та проектних організацій, які конкурують на ринку послуг з виготовлення проектно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення з КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку;

- встановленні у переліку документів, які необхідно подати замовнику (споживачу) для отримання Технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, умови щодо подачі копії технічного паспорту об'єкта (приміщення/будівлі), є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (187) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

12. ОБГРУНТУВАННЯ РОЗРАХУНКУ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- (188) Відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (189) Відповідно до звіту про фінансові результати за 2024 рік, наданого КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» листом від 19.06.2025 №5578/22 (вх. Відділення № 70-01/2374 від 19.06.2025), чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2024 рік склав *«інформація, доступ до якої обмежено»* гривень.
- (190) Відповідно до пункту 2 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України 14.12.2023 № 22-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.01.2024 за № 123/41468 (далі – Порядок визначення розміру штрафу) з метою забезпечення можливості врахування обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують його

порівняно з базовим розміром, базовий розмір штрафу не повинен перевищувати двох третин граничного розміру штрафу.

- (191) Відповідно до підпункту 1 пункту 4 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу, визначення базового розміру штрафу за порушення у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання, зловживань монополієм (домінуючим) становищем за вчинення порушень, передбачених пунктами 1, 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Закон) (крім порушень, визначених в підпункті 2 цього пункту), базовий розмір штрафу встановлюється в розмірі до 30 відсотків доходу (виручки), пов'язаного з порушенням, з урахуванням ступеня негативного впливу на конкуренцію та/або на інтереси суб'єктів господарювання чи споживачів, що встановлюється в кожному конкретному випадку вчинення порушення з урахуванням обставин справи.
- (192) Дохід (виручка) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ», пов'язаний з порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції, відсутній.
- (193) Відповідно до пункту 1 розділу V Порядку визначення розміру штрафу, у разі наявності обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу, базовий розмір штрафу збільшується або зменшується з урахуванням цих обставин. У разі відсутності обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують або зменшують його порівняно з базовим, розмір штрафу дорівнює базовому розміру штрафу.
- (194) Згідно з пунктом 6 розділу V Порядку визначення розміру штрафу базовий розмір штрафу зменшується у випадку наявності таких обставин, зокрема:
- припинення відповідачем дій (бездіяльності) до дня направлення Комітетом, його територіальним відділенням подання з попередніми висновками у справі про порушення;
 - співпраця під час розгляду справи з органами Комітету, що сприяла з'ясуванню обставин справи
- (195) Відповідно до пункту 7 розділу V Порядку визначення розміру штрафу розмір штрафу може зменшуватися порівняно з розміром штрафу, розрахованим відповідно до положень розділу IV та пункту 1 цього розділу за наявності, зокрема, форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили), у тому числі у зв'язку із введенням воєнного, надзвичайного стану, підтверджених у встановленому законом порядку.
- (196) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» територіально розміщене в м. Суми Сумської міської територіальної громади.
- (197) Згідно з затвердженим наказом Міністерства розвитку громад і територій України від 28.02.2025 № 376 «Про затвердження Переліку територій на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11.03.2025 за № 380/43786, територія м. Суми Сумської міської територіальної громади з 03.06.2024 входить до Переліку можливих бойових дій.
- (198) КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» відноситься до об'єктів критичної інфраструктури

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 та 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (із змінами), пунктом 4 розділу VIII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (із змінами), Порядком визначення

розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України 14.12.2023 № 22-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.01.2024 за № 123/41468, адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (ідентифікаційний код юридичної особи - *«інформація, доступ до якої обмежено»*; місцезнаходження: *«інформація, доступ до якої обмежено»*) за результатами діяльності протягом 2023-2024 років та січня-червня 2025 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах території населених пунктів Сумської міської територіальної громади: *«інформація, доступ до якої обмежено»*, на якій розташовані системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають у господарському віданні/користуванні КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ, як таке, що не має на цьому ринку жодного конкурента, із часткою 100%.

2. Визнати дії КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (ідентифікаційний код юридичної особи - *«інформація, доступ до якої обмежено»*; місцезнаходження: *«інформація, доступ до якої обмежено»*), які полягають у встановленні у Технічних умовах, які видавалися на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення фізичним особам (населенню) на приєднання житлових приміщень, умови щодо попереднього погодження з КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ типу та діаметру лічильника холодної води та обладнання водомірного вузла лічильником води класу точності «С», порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, а також продавців та виробників інших засобів обліку холодної води та проектних організацій, які конкурують на ринку послуг з виготовлення проектно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення з КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ», які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, зазначене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення накласти на КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (ідентифікаційний код юридичної особи – *«інформація, доступ до якої обмежено»*) штраф у розмірі 34000 (тридцять чотири тисячі) гривень.

4. Визнати дії КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (ідентифікаційний код юридичної особи - *«інформація, доступ до якої обмежено»*; місцезнаходження: *«інформація, доступ до якої обмежено»*), які полягають у встановленні у Технічних умовах, які видавалися юридичним особам та фізичним особам на приєднання нежитлових приміщень, умови щодо попереднього погодження з КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ типу та діаметру лічильника холодної води та обов'язку замовника (споживача) обладнання засобу обліку води «комунікаційним модулем з подальшим посиленням даних (показників) по GSM або іншому каналу на сервер КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ, порушенням законодавства про захист

економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, а також продавців та виробників інших засобів обліку холодної води та проектних організацій, які конкурують на ринку послуг з виготовлення проектно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення з КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

5. За порушення зазначене в пункті 4 резолютивної частини цього рішення накласти на КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (ідентифікаційний код юридичної особи – *«інформація, доступ до якої обмежено»*) штраф у розмірі 34000 (тридцять чотири тисячі) гривень.

6. Визнати дії КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (ідентифікаційний код юридичної особи - *«інформація, доступ до якої обмежено»*; місцезнаходження: *«інформація, доступ до якої обмежено»*), які полягають у встановленні у переліку документів, які необхідно подати замовнику (споживачу) для отримання Технічних умов на приєднання, умови щодо подачі копії технічного паспорту об'єкта (приміщення/будівлі), порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

7. За порушення зазначене в пункті 6 резолютивної частини цього рішення накласти на КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (ідентифікаційний код юридичної особи – *«інформація, доступ до якої обмежено»*) штраф у розмірі 34000 (тридцять чотири тисячі) гривень.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Відповідно до статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК